Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A.J.I. Puik	**Datum**	1 april 2022
Doorkiesnummer	0302869956	**Kenmerk**	9907219
E-mail	a.puik@utrecht.nl	**Onderwerp**	Evaluatie cameratoezicht
Bijlage(n)	2	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

In 2001 zijn in Utrecht de eerste camera's geplaatst voor handhaving van de openbare orde. Eerst alleen in de binnenstad, maar later ook in (woon)wijken. Momenteel worden er 81 camera's ingezet: 75 vaste en 6 flexibele camera's, die voor drie tot maximaal zes maanden worden geplaatst. Elke vier jaar wordt het camerabeleid geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten wordt het beleid aangepast.

De afgelopen maanden heeft Sander Flight Organisatie & Advies een evaluatie van het cameratoezicht in de periode 2018-2021 uitgevoerd. De evaluatie moet antwoord geven op twee vragen: wat zijn de effecten van cameratoezicht in de stad en hoe functioneert het proces? In de bijlagen treft u het evaluatierapport 'Cameratoezicht Utrecht 2018-2021' aan. Parallel aan de beleidsevaluatie zijn twee online peilingen uitgevoerd en is een stadsgesprek met inwoners en ondernemers gevoerd over het onderwerp. De rapportage van de uitkomsten van het stadsgesprek en flitspeilingen cameratoezicht treft u eveneens in de bijlage aan. De motie M378 'Betere verdeling tussen vaste en flexibele camera's', is onderdeel van de evaluatie.
In deze brief schetsen we de veranderingen in het beleidskader 2019-2022 ten opzichte van het voorgaande, de belangrijkste conclusies van de beleidsevaluatie en de bevindingen van het stadsgesprek en de flitspeilingen. Tot slot informeren wij u over het vervolg.

Beleidskader cameratoezicht 2019-2022
De basis voor de evaluatie van het cameratoezicht is het huidige Beleidskader cameratoezicht 2019-2022. Dit beleidskader beoogde twee veranderingen ten opzichte van het voorgaande beleidskader. Het cameratoezicht moest flexibeler worden en er werd besloten alle camera's kritischer te beoordelen op noodzakelijkheid.

De criteria voor het plaatsen van camera's werden daarom specifieker gemaakt, het proces voor flexibel cameratoezicht werd beschreven en het aantal flexibele camera's werd verdubbeld van drie naar zes. In de jaarlijkse uitvoeringsplannen moest voor elk cameragebied een expliciete doelstelling worden gekozen, inclusief indicatoren en informatiebronnen om te bepalen of dat doel werd bereikt. In verband met de coronapandemie, het sluiten van de horeca en de beperkte ambtelijke capaciteit is in

2021 geen uitvoeringsplan opgesteld. Dit omdat de situatie in de stad hierdoor tijdelijk anders van aard was, waardoor een goede beoordeling van de vaste cameraposities niet mogelijk was.

Belangrijkste uitkomsten evaluatie cameratoezicht 2018-2021
Camera's voor de handhaving van de openbare orde worden in Utrecht ingezet voor vier doelen: Veiligheidsgevoel, preventie, interventie en opsporing. Uit de evaluatie blijkt dat deze doelen worden bereikt.

- **Veiligheidsgevoel**
  Uit de bewonerspeilingen, het stadsgesprek en de inzet van flexibele camera's wordt duidelijk dat het cameratoezicht een gunstig effect heeft op de veiligheidsbeleving van een meerderheid van de ondervraagden.
- **Preventie**
  De preventieve werking van de flexibele camera's is duidelijk zichtbaar in de veiligheidscijfers van de locaties waar de flexibele camera's zijn geplaatst. Ook uit gesprekken met bewoners, die in gebieden wonen waar als aanvulling op een veiligheidsaanpak cameratoezicht wordt ingezet maken we op dat er een preventieve werking uitgaat van de flexibele camera's. Voor de vaste camera's is de preventieve werking niet onderzocht.
- **Interventie**
  Uit de evaluatie blijkt ook dat live-uitkijken effectief is. In de afgelopen vier jaar werden gemiddeld zo'n tien incidenten per dag waargenomen. Die incidenten variëren van conflicten en diefstallen tot verdachte situaties en baldadigheid.
- **Opsporing**
  Ook voor opsporing is het cameratoezicht nog steeds waardevol. Naar schatting van de recherche, worden twintig keer per maand beelden opgevraagd voor opsporing.

Utrechters over cameratoezicht
In oktober 2021 is gestart met de voorbereiding van het stadsgesprek over cameratoezicht. Voorafgaand is een online flitspeiling over het onderwerp uitgevoerd die door ruim 1000 Utrechters werd ingevuld. Met de uitkomsten van die flitspeiling als basis, is op 11 januari 2022 een stadsgesprek gevoerd met ruim 80 inwoners. De uitkomsten van dat gesprek zijn daarna getoetst met de rest van de stad in een tweede online flitspeiling, waaraan ruim 1100 inwoners hebben deelgenomen.

Een meerderheid van de inwoners die hebben deelgenomen is voor het inzetten van (extra) camera's voor handhaving van de openbare orde. Ze worden graag betrokken bij het proces van plaatsing en geïnformeerd over de resultaten. Privacy is daarbij belangrijk, maar geen zwaarwegende reden om gebieden, waar dat voor de veiligheid nodig is, niet van camera's te voorzien. De Utrechters vinden het belangrijk dat privacy-afspraken over de inzet van gemeentelijk cameratoezicht onafhankelijk worden getoetst. Ook het gebruik van slimme sensoren -zoals software die het mogelijk maakt dat camera's standaard uit staan en alleen beelden opnemen als er een relevante gebeurtenissen plaatsvinden- is voor een meerderheid van de ondervraagden niet bezwaarlijk, als dit ten goede komt van de veiligheid en de privacy. In bijgevoegde rapportage worden de meest opvallende reacties van de Utrechters op de vragen en stellingen in percentages weergegeven.

Externe evaluatie cameratoezicht
Sander Flight Organisatie & Advies heeft het huidige beleid voor cameratoezicht geëvalueerd. Een belangrijke aanbeveling is om bij het bepalen van de inzet van cameratoezicht noodzakelijkheid voorop te stellen in plaats van aantallen. Hierdoor kan beter ingespeeld worden op actuele en veranderende ontwikkelingen in een groeiende stad. Daarnaast adviseert Sander Flight een beter gebruik van slimme technologie, juist ook om potentiële zorgen over privacy weg te kunnen nemen.

Verder wordt in het onderzoek geconstateerd dat de verdeling tussen vaste (75) en flexibele (6) camera's niet optimaal is. Tenslotte bevat het rapport de aanbeveling om een eigen gemeentelijke toezichtcentrale te bouwen, zodat deze optimaal naar de gemeentelijke behoeften en prioriteiten ingericht kan worden.

Het vervolg

De opbrengsten van de flitspeilingen, het stadsgesprek en de uitgevoerde evaluatie zijn voor ons belangrijke pijlers om het beleid voor cameratoezicht voor de komende jaren vorm te geven. Wij zullen u in de loop van dit jaar daarvoor een voorstel voorleggen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,